

כיצד מוכיחין?

עלון מס' 107

פרשת פינחס תשפ"ה

השם יבוא ויטול. רק ברי לבב אשר יודעים בבירור מוחלט, כי אין להם שמץ של פניות פסולות ומידות מושחתות, רשאים לקנא קנאת השם. אך מי שלא הגיע לדרגה זו, יזהר לבל יקרב לאחוז במידת הקנאות.

התורה הקדושה פותחת את הפרשה בשבחו של פנחס ומעלה על נס את מעשה קנאותו.

קנאות כנגד הרשעים היא מידה גבוהה ומאד נעלית, ואינה מסורה ללב כל אדם. לא כל הרוצה ליטול את

"קנאות מוכרחת להיות במאת האחוזים לשם שמים"

זו אינה יראת שמים אמיתית ופנימית, זו היא פעולה חיצונית שנובעת מאכזריות ורוע."

לכן היה אומר המשגיח: שלא יהין שום בן תורה, להאמין בעצמו, כי הוא מסוגל ויכול לעשות מעשה או פעולה של פגיעה וזלזול לכבוד השם יתברך, ולפעול עם אש הרתיחות והכעס הבוערת בו, לא בדיבור ולא במעשה כי פעולות אלו אמורות להיעשות בנקיות, כולן לשם ה' בלבד. שהפעולה תהיה נובעת אך ורק מאהבת ה' ויראתו, בלי תערובת של חשבונות אחרים. פעולה טהורה וזכה שנובעת מתוך אהבה עזה לה' יתברך. זוהי מדרגה נדירה מאד שזוכים לה אך יחידים, ולא כל הרוצה להתהדר באיצטלא זו ראוי לה, לכן יש לעשותן רק לאחר קבלת הוראה ברורה מגדולי התורה."

"עם זאת", הוסיף המשגיח, "הכאב על חטא ועוון צריך להיות אצל כל יהודי ויהודי **במחשבה**. אדם צריך לעבוד על עצמו להגיע למדרגה גבוהה, שיבער בו רצון אמיתי שיתרבה כבוד שמים בעולם, ושיכאב לו כאב פנימי על חילול כבוד שמים. אבל לפעול על פיו למעשה צריך זהירות יתירה."

עד כמה נזהרו גדולי ישראל בנקיות מעשיהם נלמד מהעובדות הבאות:

מספרים על הסבא מסלבודקה, מרן הגאון רבי **נתן צבי פינקל** זצ"ל, כי כאשר התגורר עדיין בעיירת סלבודקה שבליטא, היה נוהג עם תלמידיו בתקיפות רבה, וחונכם בצורה קפדנית, נוקבת מאוד ובלתי מתפשרת. כאשר היה רואה פגם במעשיו של תלמיד, הכניסו לחדר, הוכיחו על פניו כהוגן והעמידו על מקומו.

הגאון רבי **שלמה קאהן** שליט"א, גאב"ד 'קהל עדת ישראל' מלבורן באוסטרליה, מספר כי בחג החנוכה באחד השנים, שמע את מורו ורבו מרן הגאון רבי **שמואל הלוי וואזנר** זצ"ל, בעל 'שבט הלוי', נושא דברים בישיבתו 'חכמי לובלין', וכה אמר:

"בכל מצוה ופעולה שאדם עושה ופועל, אם רוצה לזכות בסייעתא דשמיא, הוא מוכרח שתהיה כוונתו לשם שמים, לכל הפחות שישים אחוזים מתוכה. אולם בקנאות לא מספיק שישים אחוזים, וגם לא שבעים או שמונים, האדם מוכרח שתהיה פעולתו במאת האחוזים לשם שמים."

כותב הרב אליעזר טורק שליט"א [בספרו אוצרותיהם אמלא]: שמעתי מאחד מתלמידי המשגיח הגאון הצדיק רבי **יחזקאל לוינסטיין** זצ"ל, הגדרה מאד נכונה בשמו: אך לפני כן הקדים אותו תלמיד ואמר: "איני יודע אם היה משהו בדור האחרון שהיה כה דבוק בשכינה כמו המשגיח, ואם היה משהו בדור האחרון שהיה כה איכפת לו על חילול השם יותר מהמשגיח. כך שעל פי האמת הוא היה הקנאי האמיתי לכבוד שמים הגדול ביותר שחי בדורנו, כי לא היה דבר שחשוב לו יותר מכבוד שמים."

"למרות כן", המשיך התלמיד ואמר, "הוא התנגד נחרצות לעשות פעולות חריגות, שיש בהן איזו **פגיעה** בבני אדם וביזויים, גם אם לפי המבט החיצוני נעשו לשם שמים. בכל הזדמנות שדיבר על כך יצא מגדרו, וצעק נגד זה בכאב מנהמת ליבו. הוא אמר, כי אנשים מטבעם אוהבים לעשות רעש והמולה, ובמקום להכיר את התאוה הזאת שקיימת בהם, הם רואים בעיני עצמם פעולות אלו כפעולות לשם שמים, ועושים עוולות ועוונות חמורים."

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו, מתקבלות תרומות לע"נ, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

אולם אירע פעם, שחרג הסבא ממנהגו. היה זה כאשר אחד התלמידים עשה עוולה גדולה, והיה בכך פגיעה בכבודו של הסבא. הסבא פשוט הבליג, התעלם לגמרי מהמקרה ולא הגיב מאומה. הסבא הסביר מדוע מתעלם: "הרי אותו תלמיד פגע גם בי, וחוששני כי התוכחה שלי לא תהיה נקיה לגמרי, יהיה בה תערובת של נגיעה על הפגיעה בכבודי, ולא לטובתו של התלמיד גרידא".

אציין בדרך אגב, כי שמעתי מאבי מורי צוק"ל, כי מורו ורבו הגאון הצדיק רבי חיים זאב פינקל זצ"ל, ראש ישיבת 'היכל התלמוד' בתל-אביב ונכדו של הסבא, אמר לו פעם, כי רק בליטא נהג הסבא עם תלמידיו בתקיפות וקפדנות, אולם כאן בארץ ישראל שינה לגמרי את גישתו החינוכית, והחל לנהוג עם תלמידיו ברוך ובנועם, כאב רחמימאי.

בהזדמנות מסויימת הטעים הסבא את פשר השינוי: "הרי צריך להתאים את אופי החינוך לנסיבות הזמן. כשבאתי לארץ ישראל נוכחתי כי כאן לא אצליח להשפיע לטובה על התלמידים בדרך זו, לכן שיניתי את דרכי".

אספר עוד מעשה מאלף נוסף, התואם לרוח הדברים:

באחת השבתות, בעיצומה של התפילה הלוהטת בבית מדרשו של האדמו"ר הצדיק הנודע מאנטוורפן,

הנהגתם של גדולי ירושלים

אחד מגדולי ירושלים ונקיי הדעת שבה, היה הגאון הצדיק רבי לייב טודר'ס זצ"ל, ונמנה על אנשי אמונו ותלמידיו הקרובים של מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, רבה של ירושלים, וכל ימיו עמד במסירות רבה לימינו בכל ענייני מלחמות הדת שניהל בעיר הקודש והמקדש.

כאשר נסתלק רבי יוסף חיים לבית עולמו, פרש רבי לייב מכל ענייני המלחמות ועסקי הציבור. ישב לו בקרן זווית והמשיך לעבוד את בוראו ביראה וסילודין.

לידידיו ומכיריו שתמחו מדוע נטש אותם, השיב רבי לייב נכוחה: "מלחמה נגד הפרצות היא בהחלט ענין גדול וחשוב, אבל רק כאשר היא נעשית על פי דעת תורה. אולם כשאינה על פי הוראת חכמים, זה מסוכן ממש כמו מחט שנתחבה בבשר החי. במקרה כזה כל עוד יש למחט ראש, הוא שומר עליה שלא תתחב פנימה ותיכנס עמוק מדי, וגם כאשר נתחבה יש תקווה להוציאה משם. אולם

רבי יענקלה מפאשין וערסק זצ"ל, הבחין הרבי בקבוצת יושבי קרנות בשולי בית המדרש שמפטטים דברי חולין וליצנות בקול רם. מיד שלח הרבי את משמשו להשתיקם ולהזהירם על חומר העוון.

אולם האזהרה הועילה לזמן קצר, וכעבור דקות אחדות שוב נשמעה שיחתם הערה מירכתי בית המדרש. הרבי עמד במקומו והביט בהם במבט נוקב, כשעל פניו ניכרים סימני כאב על חילול קדושת בית הכנסת, בית המקדש מעט.

הגבאי רימז לרבי כי הוא מוכן לגשת אליהם שוב, ולהזהירם בצורה תקיפה יותר. אך הרבי הניף את ידו כאות ביטול, והורה לו שלא לגשת אליהם שנית.

לאחר התפילה הסביר הרבי לגבאי: "הנה בפעם הראשונה כשביקשתי לך למחות בהם, זה נבע מתוך רצון אחד ויחיד, שלא יחללו כבוד שמים וכבוד בית הכנסת. אולם בפעם השניה אילו הייתי מורה לך למחות בהם שוב, יתכן שהיה מעורב בזה גם רצון נוסף, תרעומת סמויה שיש לי עליהם על שפגעו בכבודי והעזו להמרות את פי! ואם אין המחאה נאמרת במאת האחוזים, עם כוונה נקיה וזכה לשם שמים, מוטב שלא תיאמר!"

כאשר ניטל ראש המחט, שוב אין כל ערובה שהמחט לא תתחב עמוק מידי, מבלי יכולת להוציאה משם..."

בספר 'סיפורים ירושלמיים' מובא, כי כעין זה השיב הגאון הצדיק רבי יודל מירער זצ"ל, מבני חבורתו של מרן הגאון הקדוש רבי יהושע לייב דיסקין זצ"ל, לאלו ששאלוהו מדוע לאחר הסתלקות רבו חדל מלהשתתף בהפגנות ומחאות נגד פורצי גדר. הן בצעירותו כאשר התגורר עדיין בעיר בריסק, הוא ביצע בלהט כל משימה של גדירת גדרים והעמדת הדת על תילה, שהוטלה עליו על ידי רבו הגדול.

השיב לו רבי יודל: "כל עוד רבינו המהרי"ל דיסקין זצ"ל היה חי, עומד על גבינו ומכוון את דרכנו, היה זה בחינה שהראש קיים, אז גם רגלינו היו קיימות. אולם עתה כשהוסר הראש גם הרגליים אינן קיימות עוד". אחר כך הוסיף ואמר: "בלי הראש חוששני שזה לא לשם שמים".

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

נתרם מתוך שבח והודאה להשי"ת על כל הניסים והנפלאות שעשה עמנו